

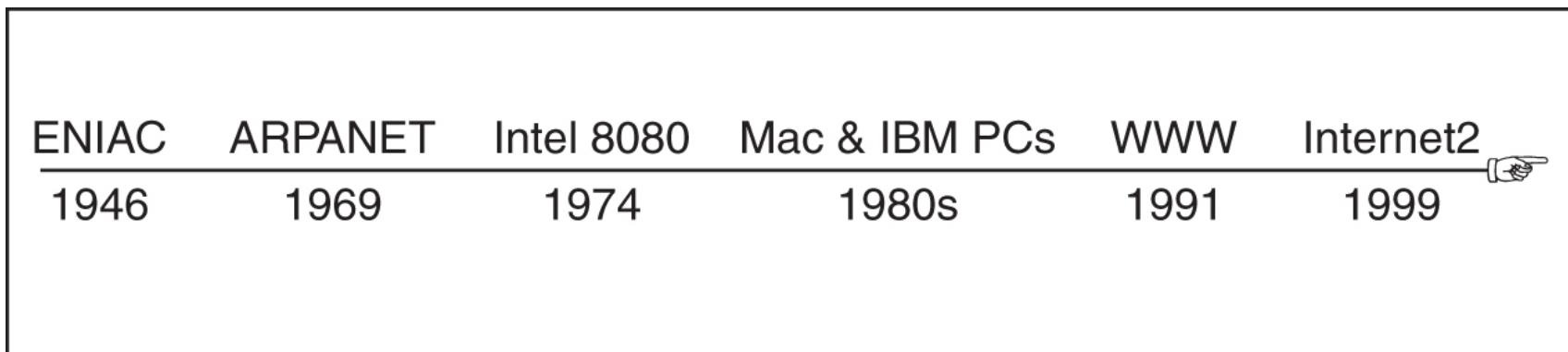
Digitalna forenzika

Andrej Brodnik

Osnove računalniških omrežij

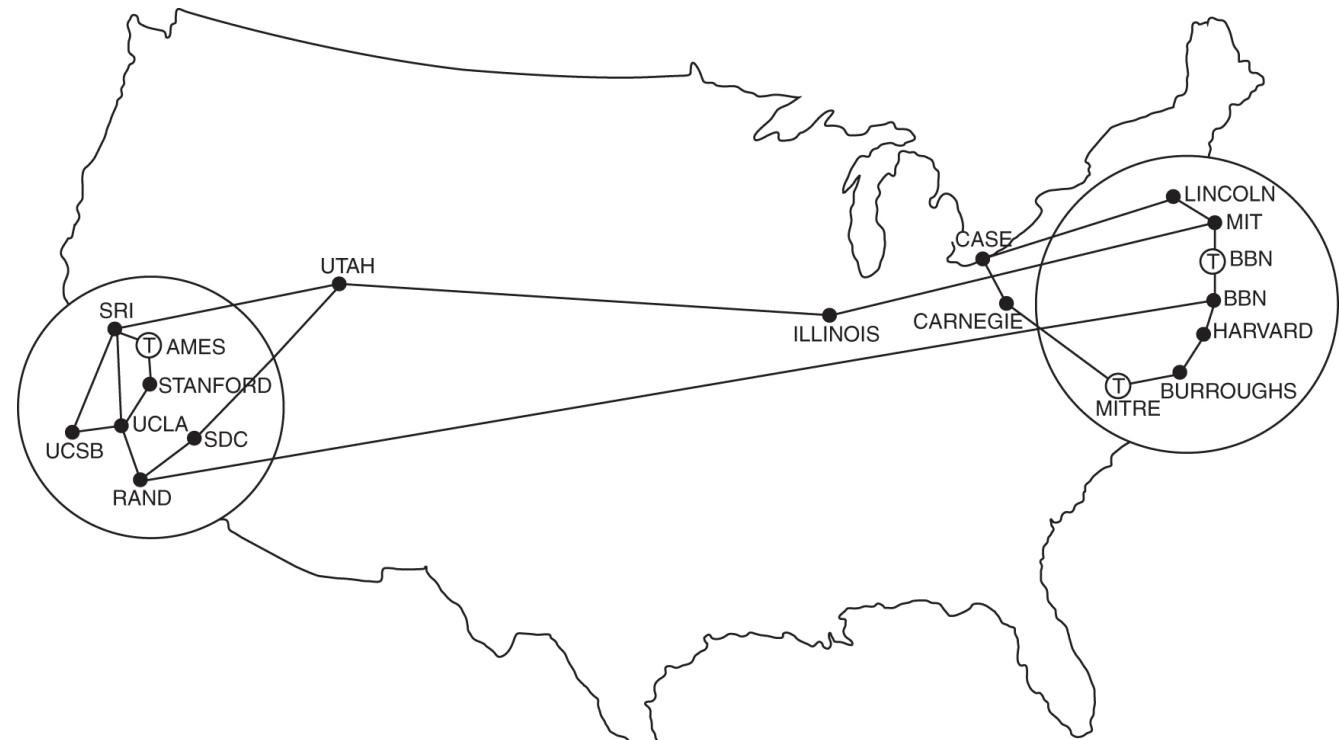
poglavlja 21, 23, 24 in 25

- iz zgodovine

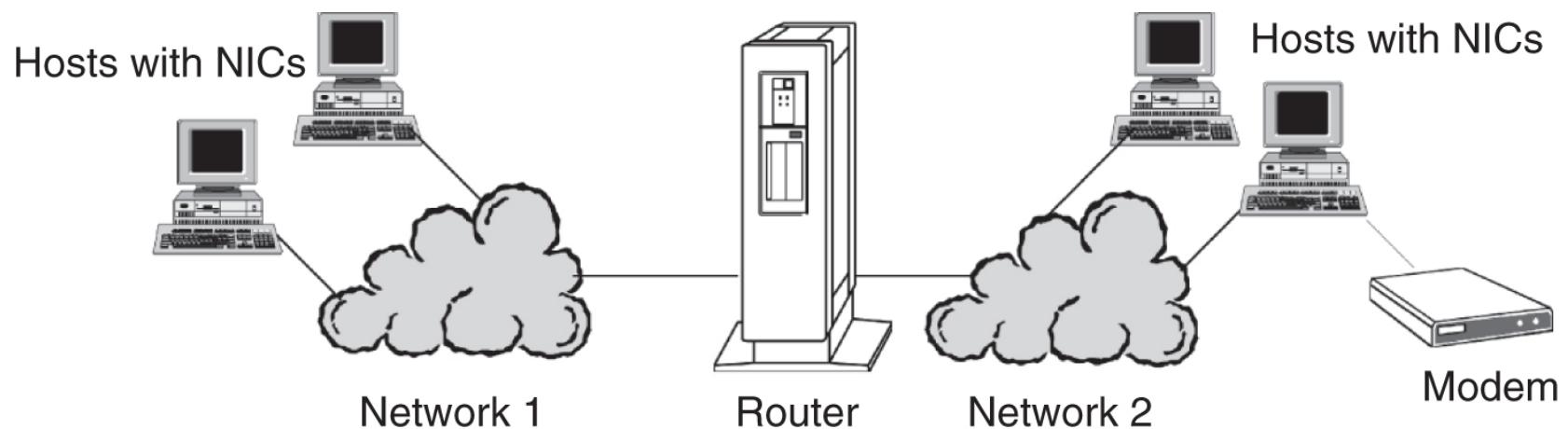
Osnove računalniških omrežij

- iz zgodovine: ARPANET
- TCP/IP: 1973/74

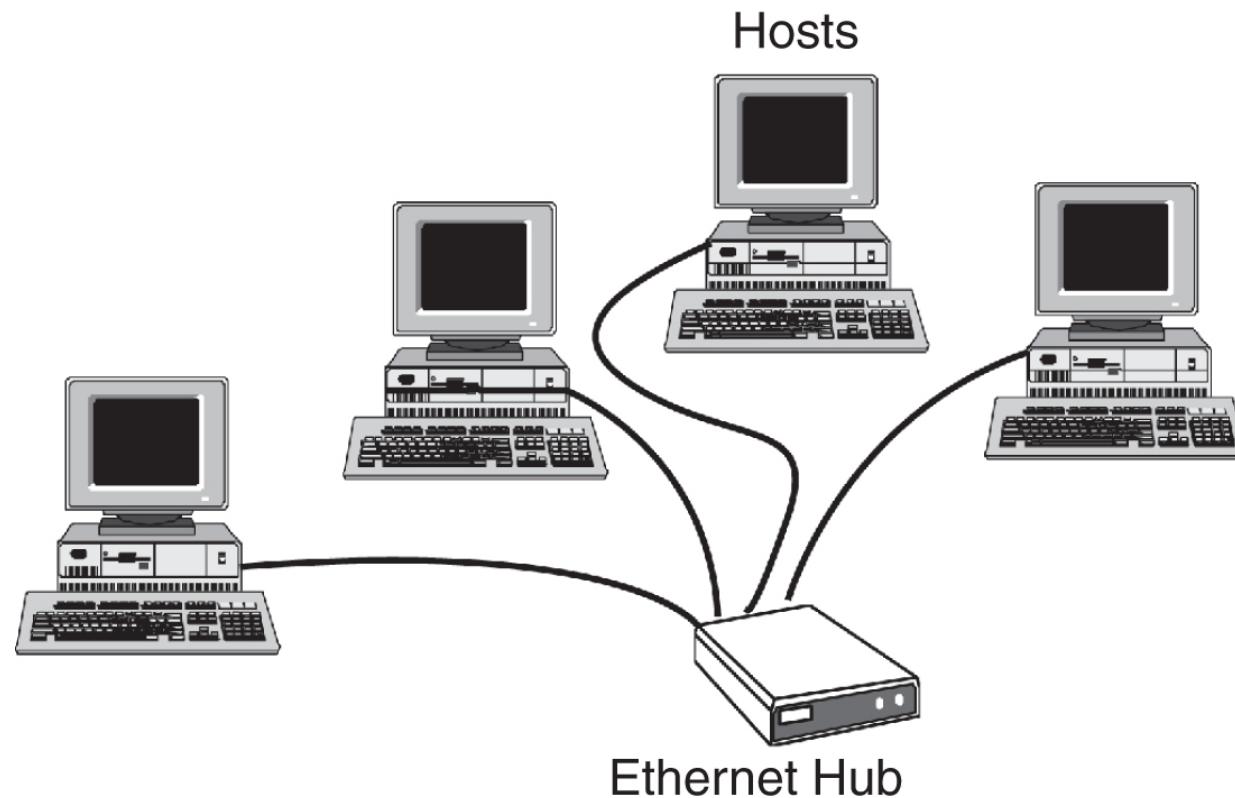
Osnove računalniških omrežij

- mreža, omrežje in medmrežje

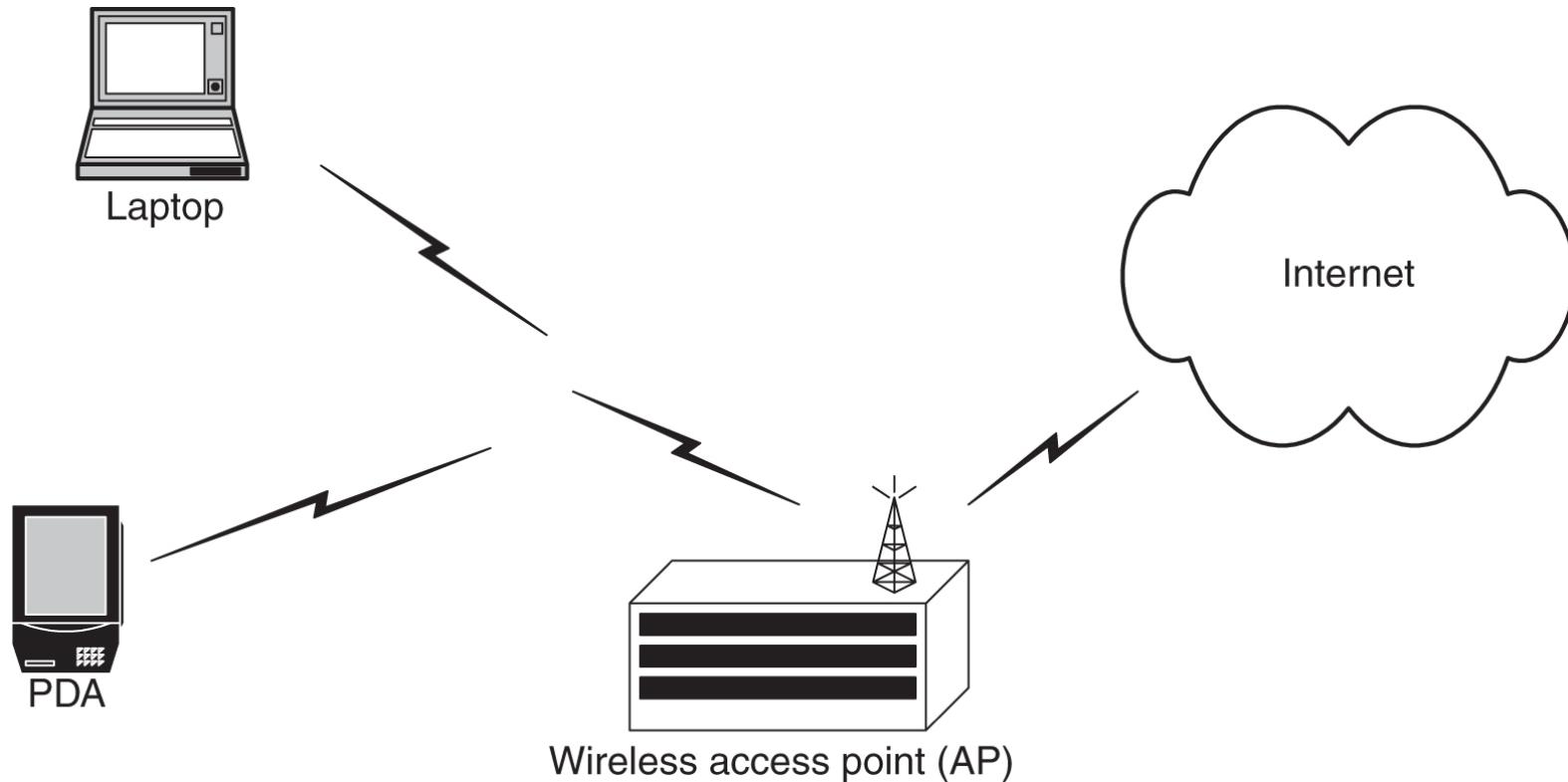
Mreža

- ethernet mreža IEEE 802.3

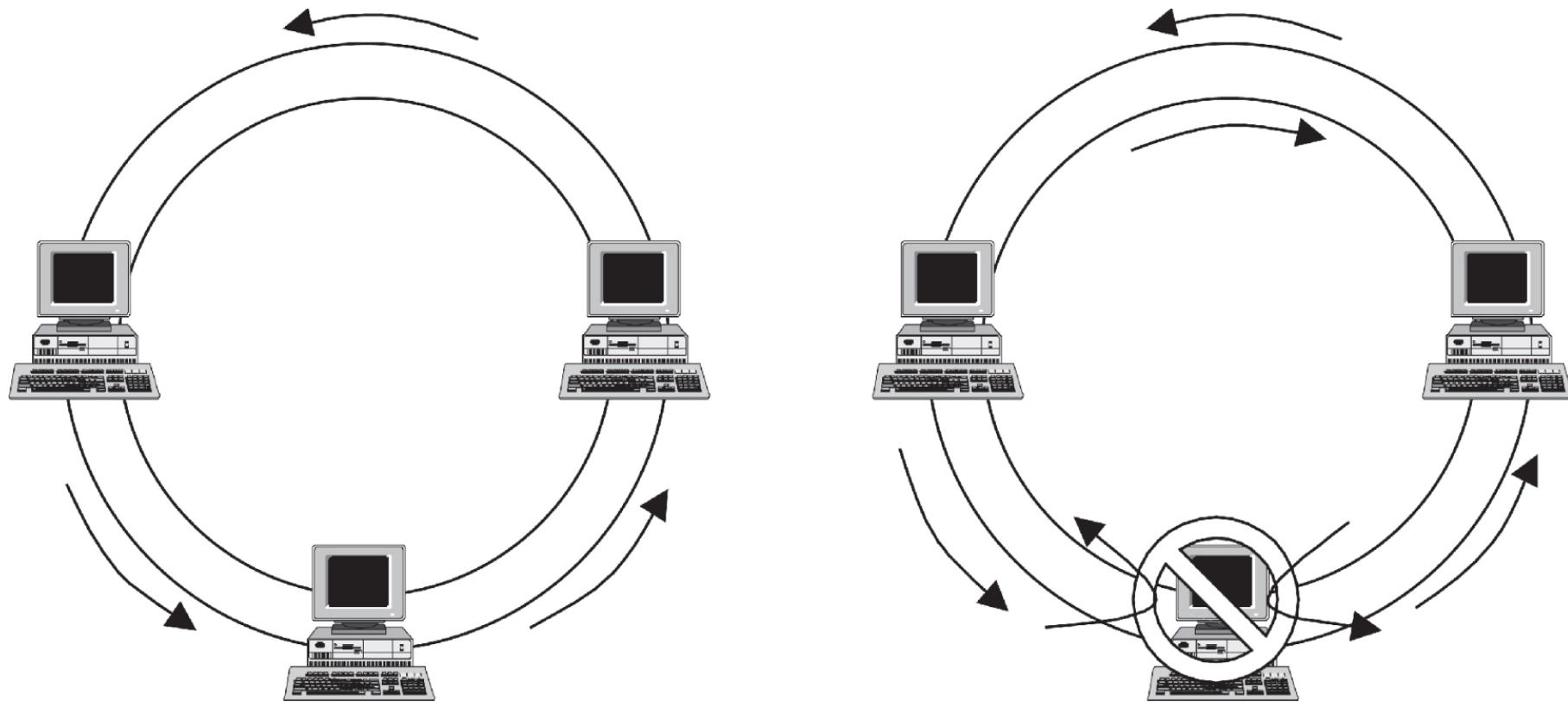
Mreža

- ethernet mreža IEEE 802.11

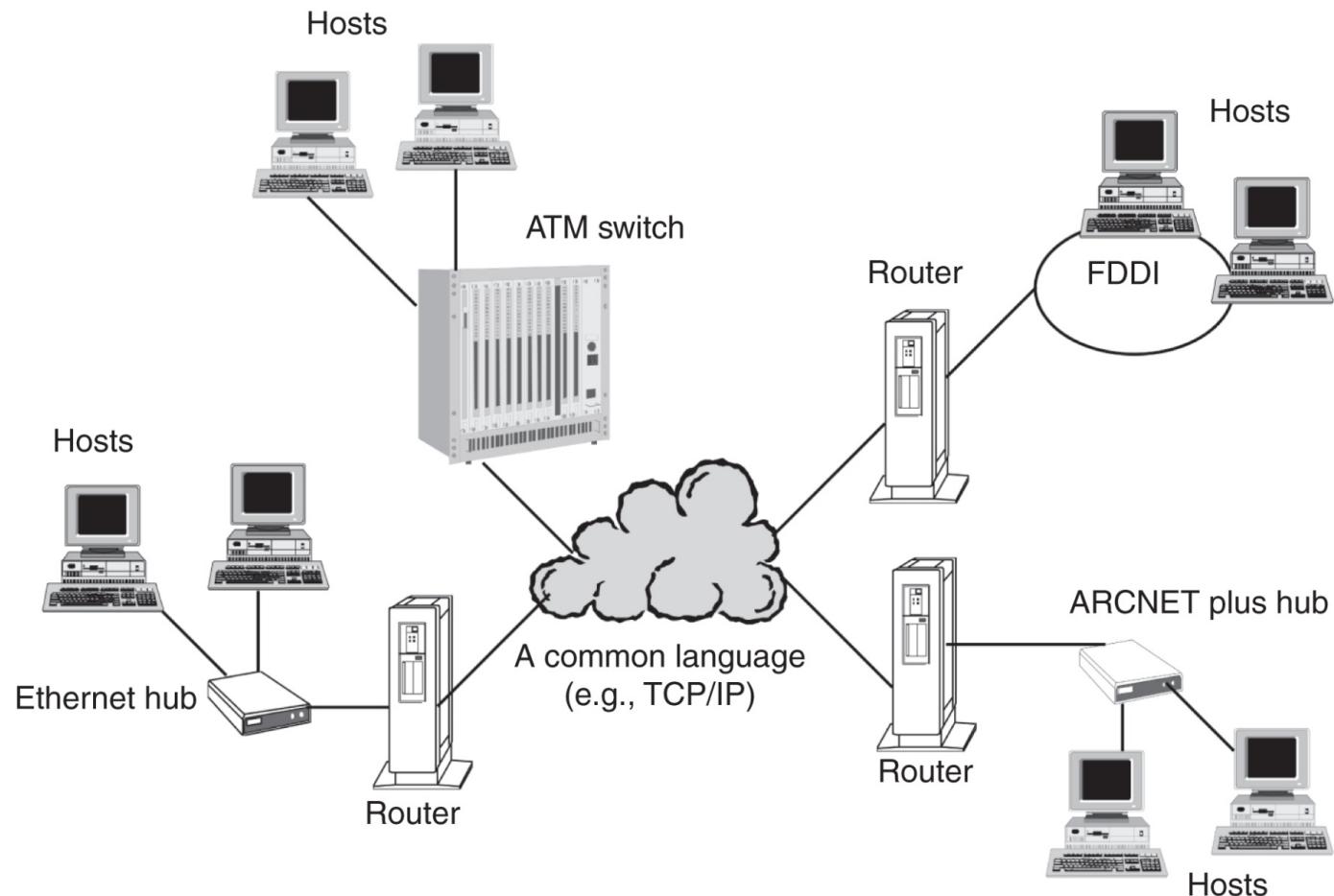
Mreža

- FDDI mreža

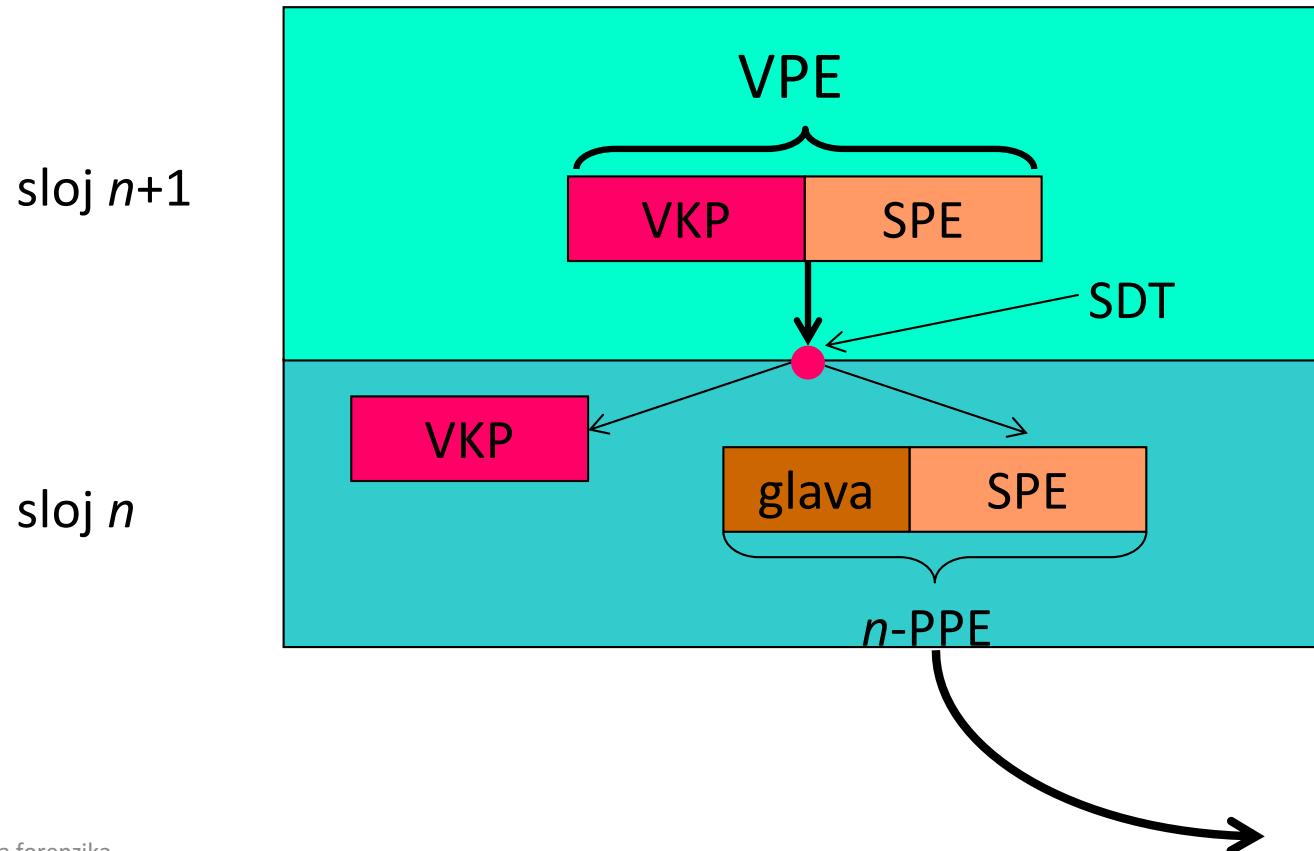
Omrežje

- omrežje in skupni jezik

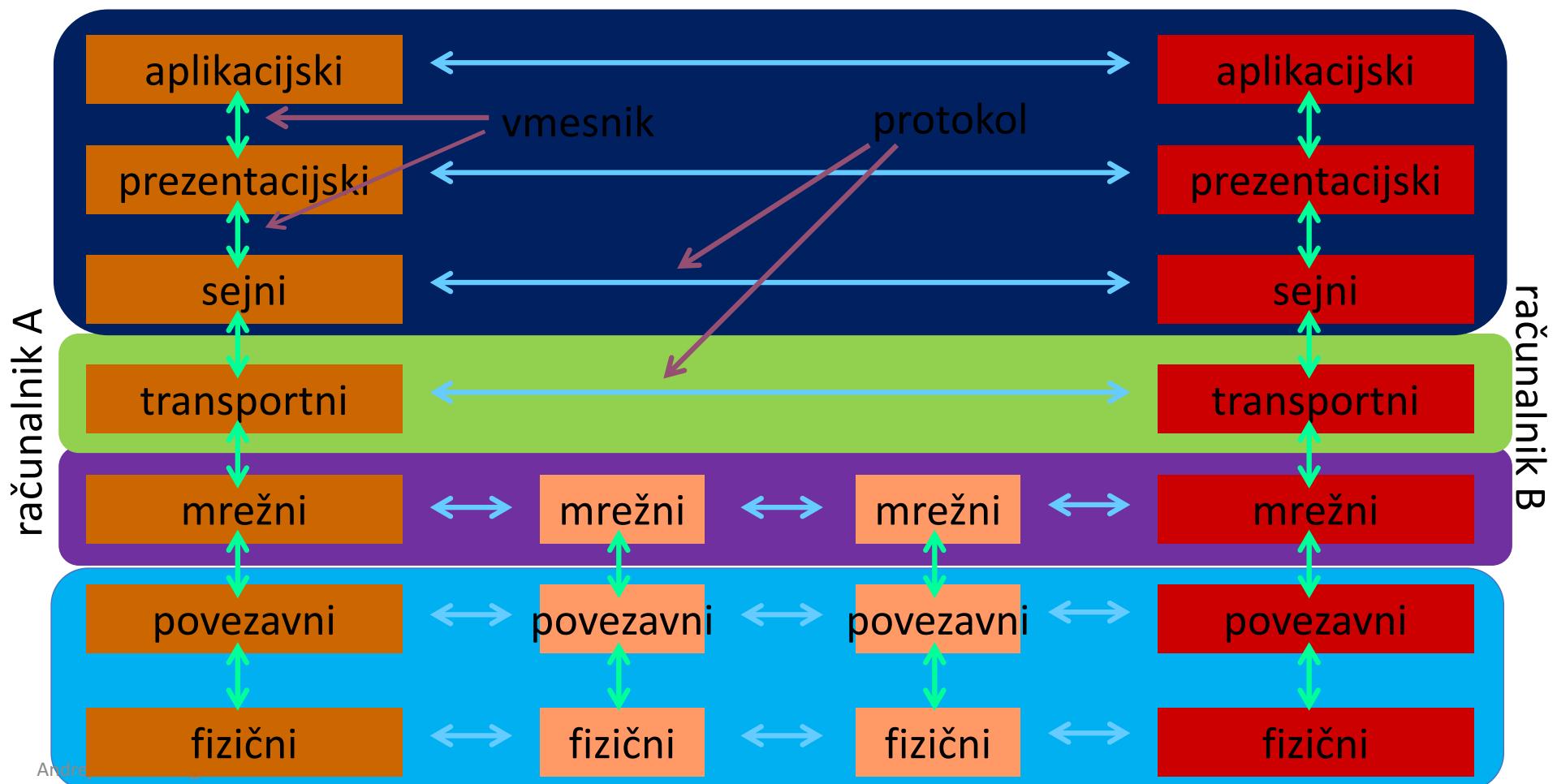
Koncept omrežnih slojev

- vsak sloj je neodvisen od ostalih
- nudi storitve drugim slojem in uporablja storitve drugih slojev

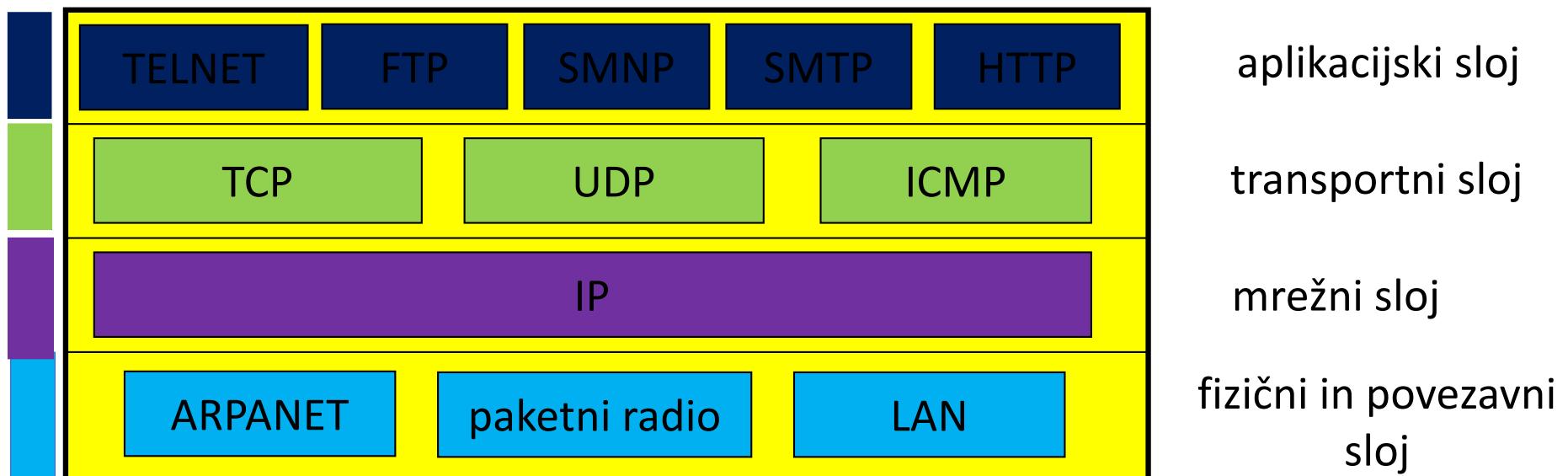
Referenčni modeli

- sloji referenčnega modela OSI: fizični, povezavni, mrežni, transportni, sejni, predstavitveni, aplikacijski.

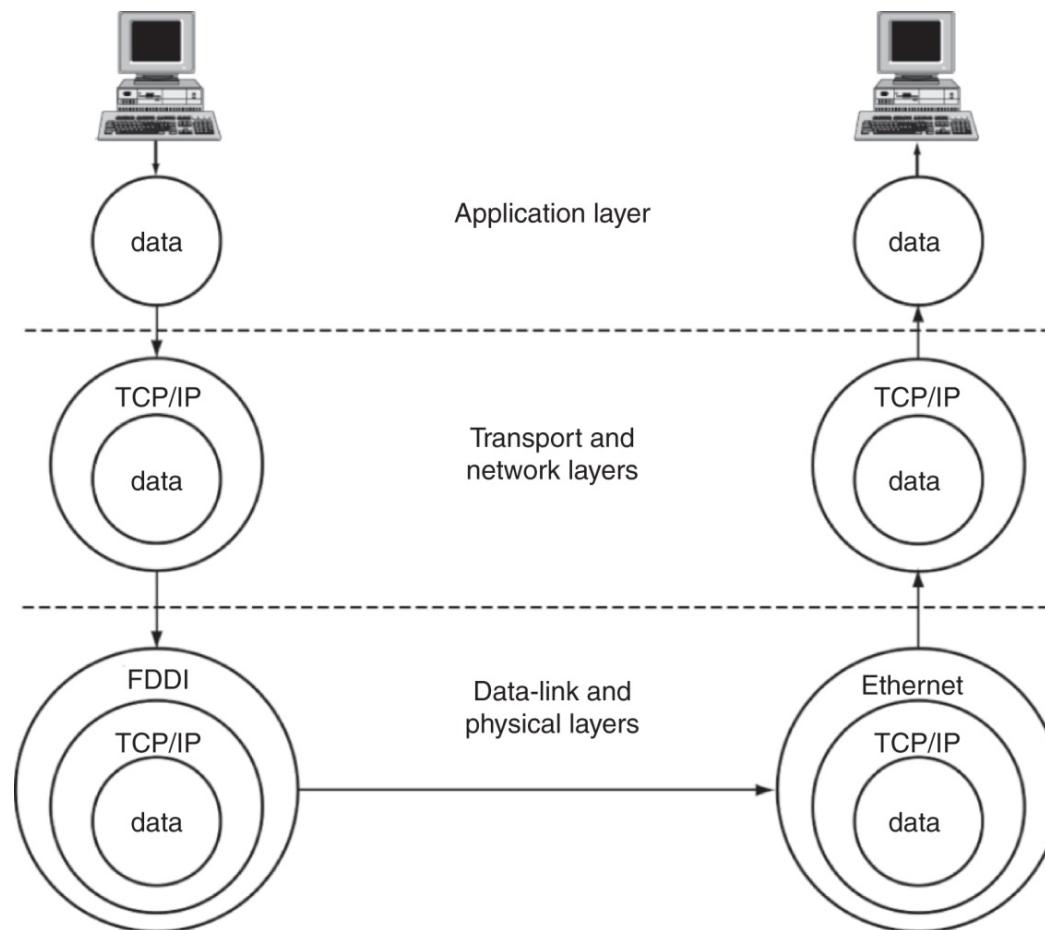
Referenčni model – TCP/IP

- referenčni model TCP/IP
 - je osnova Interneta in *de facto* standard
 - nima prezentacijskega in sejnega sloja
 - fizični in linijski sloj je združen v t.i. “*host to network layer*”
 - povezavna plast razdeljena na MAC in LLC (IEEE 802)

Vsebniki

- primer TCP/IP

Fizični in povezavni sloj

- fizični: fizični prenos signalov
- povezavni:
 - najpogostejši IEEE 802.11
 - združuje različne tehnologije
 - med najbolj znanimi IEEE 802.3, 11, 15, 16, ...
 - razdeljen na MAC in LLC
 - MAC – *media access control*: različen ed tehnologijami
 - LLC – *link layer control*: enak za vse tehnologije

Mrežni sloj

- IP (*internet protocol* – medmrežni protokol) skrbi za transparentno pošiljanje podatkov med mrežami
- dostava ni zagotovljena niti vrstni red dostave
- osnova je skupni naslovni prostor (IPv4, IPv6)
- povezava s povezavnim slojem je protokol ARP (orodje arp)
- *Izziv: preverite kateri računalniki so v vaši mreži. Kako lahko uporabimo protokol v forenzični preiskavi? Kako lahko s protokolom in še kakšnim orodjem sledimo dogodkom v naši mreži?*

Prenosni sloj

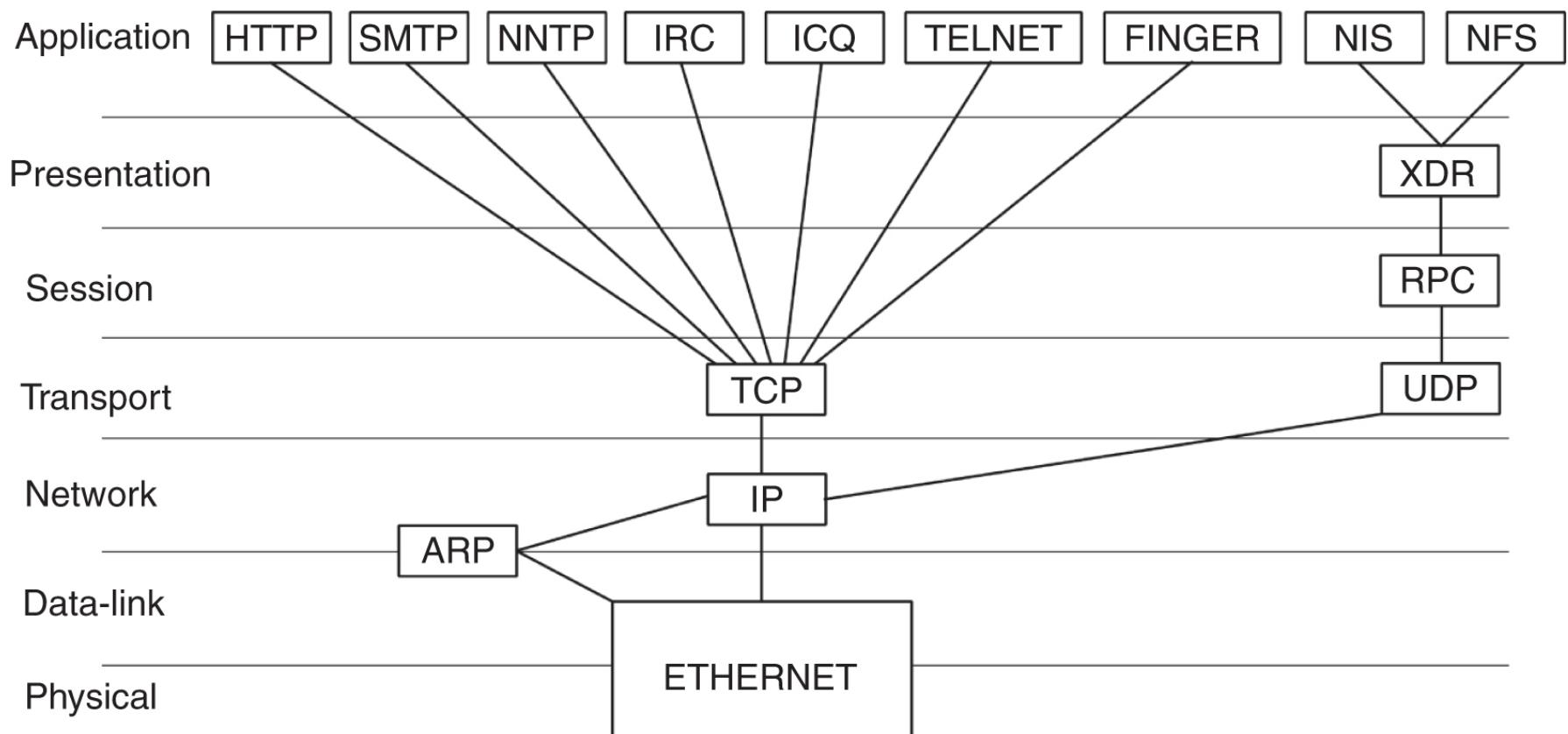
- prenosni ali transportni sloj
- TCP in UDP osnovna protokola: povezavni in brezpovezavni način delovanja
- TCP predstavlja tok podatkov med procesoma na različnih računalnikih

Aplikacijski sloj

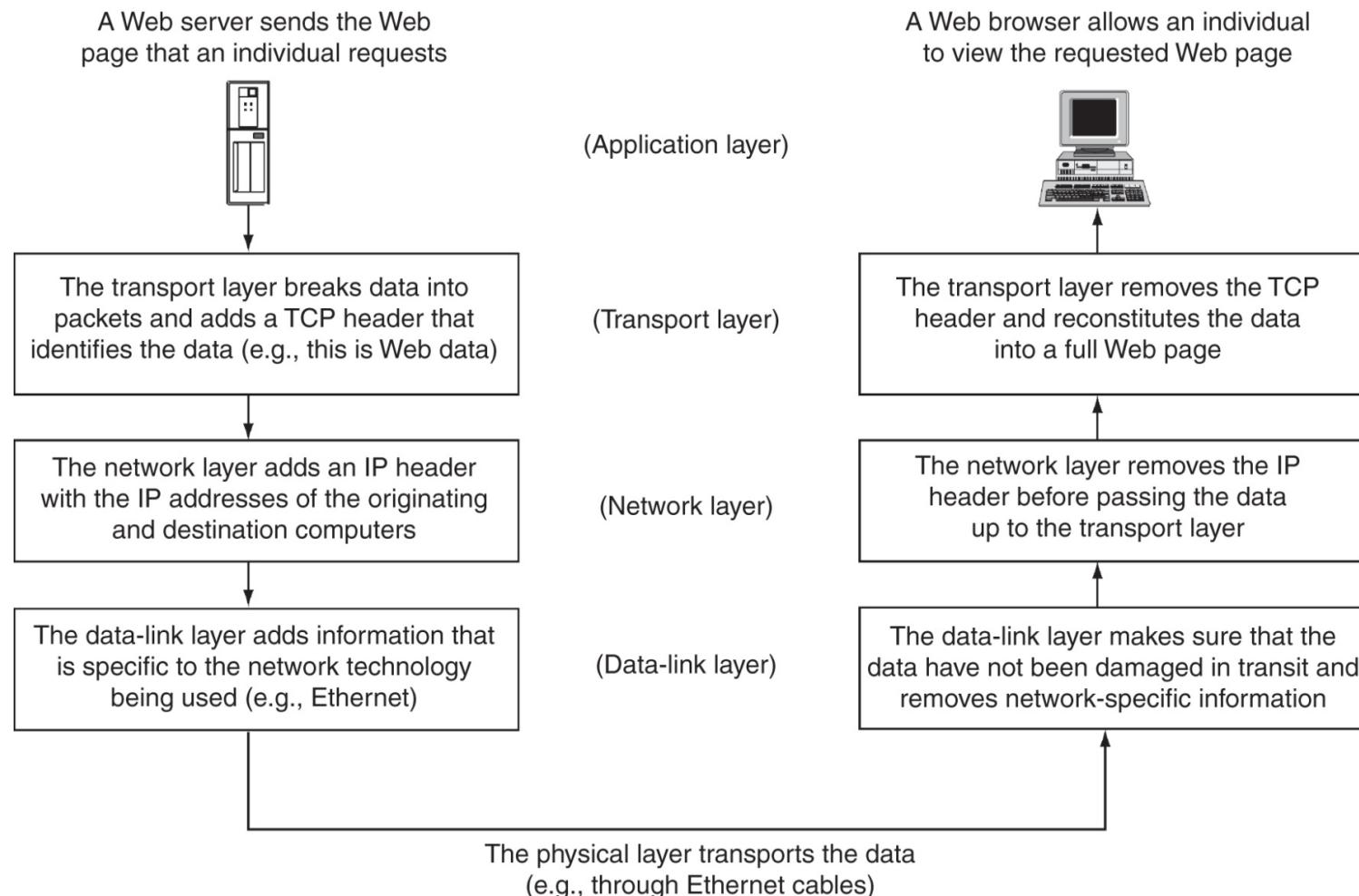
- standardne aplikacije: pošta, splet, novičke, IRC, ...
- nestandardne aplikacije: definira uporabnik

Primer TCP/IP

- primer taksonomije protokolov

Protokolni sklad TCP/IP

Nekaj osnovnih orodij

- osnovna orodja na voljo v operacijskem sistemu

- arp:

```
Andy@svarun:~[122]%> arp -an
? (192.168.127.7) at 00:1f:5b:f2:e1:da on r10 expires in 1189
  seconds [ethernet]
? (192.168.127.1) at 00:13:f7:39:d8:d1 on r10 permanent
  [ethernet]
```

Nekaj osnovnih orodij ...

- netstat:

```
Andy@svarun:[124] %> netstat -rn
Routing tables

Internet:
Destination      Gateway          Flags   Refs   Use     Netif Expire
default          213.250.19.90    UGS      0 15915184 tun0
10.0.0.1         link#11        UHS      0      0     lo0
10.0.0.2         link#11        UHS      0      0     tun0
127.0.0.1        link#10        UH       0 168729   lo0
192.168.127.0/24 link#7         U        0 3843148   r10
192.168.127.1    link#7         UHS      0 134062   lo0
193.77.156.167   link#11        UHS      0      0     lo0
213.250.19.90    link#11        UHS      0      0     tun0

Internet6:
Destination      Gateway          Flags   Netif Expire
::/96             :::1            UGRS    lo0
::1               :::1            UH      lo0
::ffff:0.0.0.0/96 :::1            UGRS    lo0
fe80:::/10        :::1            UGRS    lo0
fe80::%r10/64     link#7         U       r10
fe80::213:f7ff:fe39:d8d1%r10 link#7         UHS     lo0
fe80::%r11/64     link#8         U       r11
fe80::213:f7ff:fe39:dac7%r11 link#8         UHS     lo0
fe80::%lo0/64     link#10        U       lo0
fe80::1%lo0       link#10        UHS     lo0
ff01::%r10/32     fe80::213:f7ff:fe39:d8d1%r10 U       r10
ff01::%r11/32     fe80::213:f7ff:fe39:dac7%r11 U       r11
ff01::%lo0/32     :::1            U       lo0
ff02:::/16         :::1            UGRS    lo0
ff02::%r10/32     fe80::213:f7ff:fe39:d8d1%r10 U       r10
ff02::%r11/32     fe80::213:f7ff:fe39:dac7%r11 U       r11
ff02::%lo0/32     :::1            U       lo0
```

Nekaj osnovnih orodij ...

- `sockstat`:

```
Andy@svarun:~[128]%> sockstat
USER      COMMAND     PID   FD PROTO  LOCAL ADDRESS          FOREIGN
ADDRESS
....      imap        97205  0  stream -> ?? 
dovecot   imap-login  97204  3  stream -> ?? 
dovecot   imap-login  97204  4  tcp4    *:143           *:*
dovecot   imap-login  97204  5  tcp4    *:993           *:*
dovecot   imap-login  97204  11 stream -> /var/run/dovecot/login/default
bind      named       1750   513 udp4   127.0.0.1:53      *:*
bind      named       1750   514 udp4   10.0.0.1:53      *:*
root      syslogd    1649   4  dgram   /var/run/log
root      syslogd    1649   5  dgram   /var/run/logpriv
...
...
```

Nekaj osnovnih orodij ...

- ifconfig:

```
Andy@svarun:~[131]%> ifconfig
alc0: flags=8802<Broadcast,Simplex,Multicast> metric 0 mtu 1500
        options=c3198<VLAN_MTU,VLAN_HWTAGGING,VLAN_HWCSUM,TSO4,WOL_MCAST,WOL_MAGIC,VLAN_HWTSO,LINKSTATE>
        ether 54:04:a6:94:54:0b
        nd6 options=23<PERFORMNUD,ACCEPT_RTADV,AUTO_LINKLOCAL>
        media: Ethernet autoselect
r10: flags=8843<Up,Broadcast,Running,Simplex,Multicast> metric 0 mtu 1500
        options=3808<VLAN_MTU,WOL_UCAST,WOL_MCAST,WOL_MAGIC>
        ether 00:13:f7:39:d8:d1
        inet6 fe80::213:f7ff:fe39:d8d1%r10 prefixlen 64 scopeid 0x7
        inet 192.168.127.1 netmask 0xffffffff broadcast 192.168.127.255
        nd6 options=23<PERFORMNUD,ACCEPT_RTADV,AUTO_LINKLOCAL>
        media: Ethernet autoselect (100baseTX <full-duplex>)
        status: active
r11: flags=8843<Up,Broadcast,Running,Simplex,Multicast> metric 0 mtu 1500
        options=3808<VLAN_MTU,WOL_UCAST,WOL_MCAST,WOL_MAGIC>
        ether 00:13:f7:39:da:c7
        inet6 fe80::213:f7ff:fe39:dac7%r11 prefixlen 64 scopeid 0x8
        nd6 options=23<PERFORMNUD,ACCEPT_RTADV,AUTO_LINKLOCAL>
        media: Ethernet autoselect (100baseTX <full-duplex>)
        status: active
```

Nekaj osnovnih orodij ...

- ifconfig:

```
lo0: flags=8049<UP,LOOPBACK,RUNNING,MULTICAST> metric 0 mtu 16384
      options=3<RXCSUM,TXCSUM>
      inet6 ::1 prefixlen 128
      inet6 fe80::1%lo0 prefixlen 64 scopeid 0xa
      inet 127.0.0.1 netmask 0xff000000
          nd6 options=23<PERFORMNUD,ACCEPT_RTADV,AUTO_LINKLOCAL>
ipfw0: flags=8801<UP,SIMPLEX,MULTICAST> metric 0 mtu 65536
      nd6 options=23<PERFORMNUD,ACCEPT_RTADV,AUTO_LINKLOCAL>
tun0: flags=8051<UP,POINTOPOINT,RUNNING,MULTICAST> metric 0 mtu
1492
      options=80000<LINKSTATE>
      inet 10.0.0.1 --> 10.0.0.2 netmask 0xffffffff00
      inet 193.77.156.167 --> 213.250.19.90 netmask 0xffffffff00
      nd6 options=21<PERFORMNUD,AUTO_LINKLOCAL>
      Opened by PID 85187
```

Nekaj osnovnih orodij ...

- tcpdump / pcap:

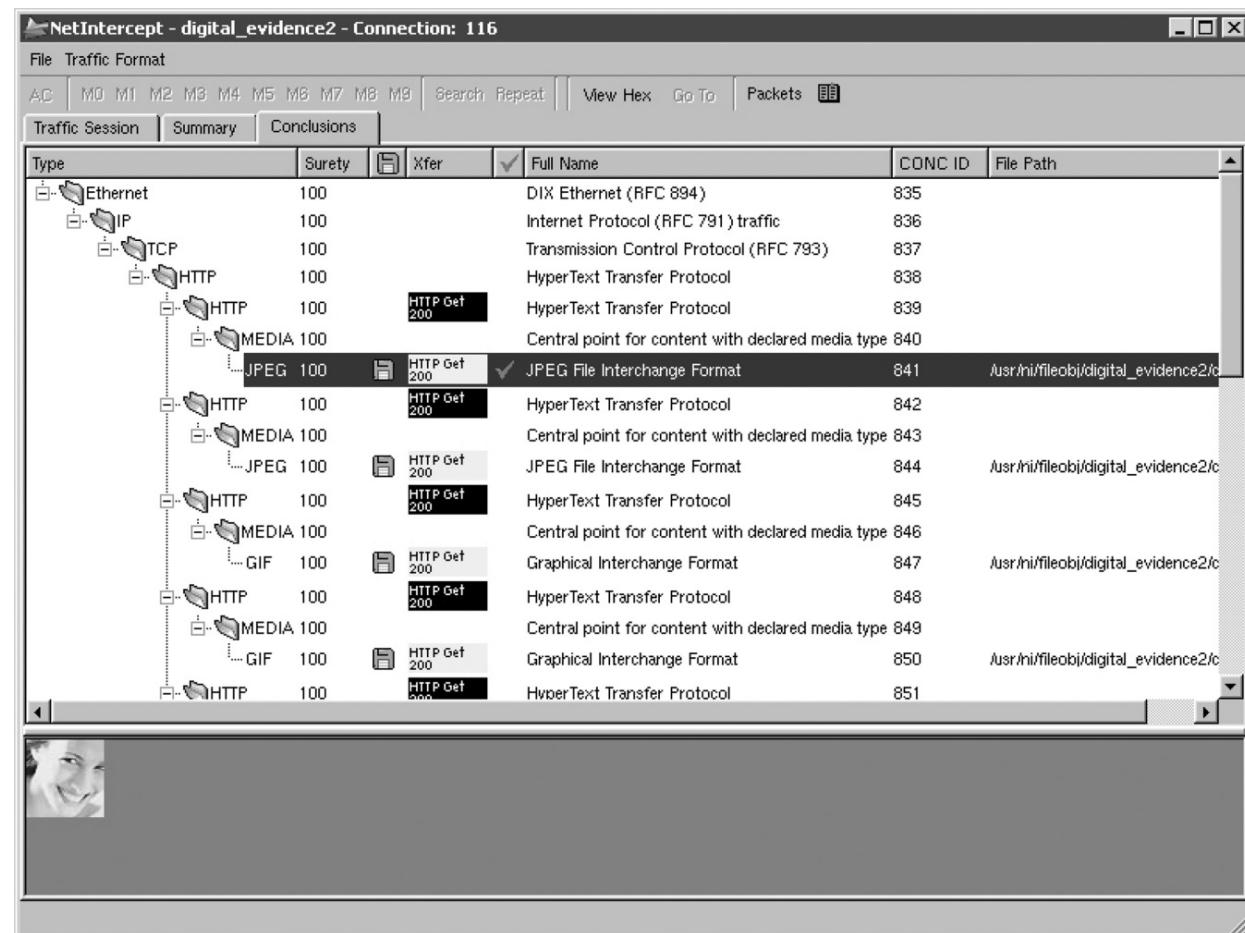
```
Andy@svarun:[129]~> svarun# tcpdump -i r10 -n
tcpdump: verbose output suppressed, use -v or -vv for full protocol
decode
listening on r10, link-type EN10MB (Ethernet), capture size 65535
bytes
08:10:33.878428 IP 193.77.156.167.22 > 192.168.127.7.53945: Flags
[P.], seq 1108677235:1108677427, ack 2653943873, win 1040, options
[nop,nop,TS val 2243985208 ecr 1042431634], length 192
08:10:33.878574 IP 192.168.127.7.53945 > 193.77.156.167.22: Flags [..],
ack 192, win 33208, options [nop,nop,TS val 1042431634 ecr
2243985208], length 0
08:10:34.379667 IP 192.168.127.7.47895 > 195.221.158.190.56534: UDP,
length 137
08:10:34.429933 IP 192.168.127.7.47895 > 111.221.74.19.40012: UDP,
length 32
08:10:34.441387 IP 195.221.158.190 > 192.168.127.7: ICMP
195.221.158.190 udp port 56534 unreachable, length 156
08:10:34.712616 IP 111.221.74.19.40012 > 192.168.127.7.47895: UDP,
length 434
08:10:34.878466 IP 193.77.156.167.22 > 192.168.127.7.53945: Flags
[P.], seq 192:736, ack 1, win 1040, options [nop,nop,TS val
2243986208 ecr 1042431634], length 544
...
...
```

Nekaj osnovnih orodij ...

- *Izziv:* uporabite osnovna orodja in si oglejte okolico svojega sistema.
- *Izziv:* preglejte svoj sistem in preverite, katere vse storitve nudi okolici?
- *Izziv:* orodje tcpdump omogoča hranjenje zajetih podatkov in kasnejšo raziskavo. Slednjo lahko naredimo z orodjem wireshark. Preverite kako to gre.
- *Izziv:* izvedite korektne forenzičen zajem omrežnih podatkov na vašem sistemu ter ga objavite na forumu. Kolega naj naredi forenzično analizo le-teh.

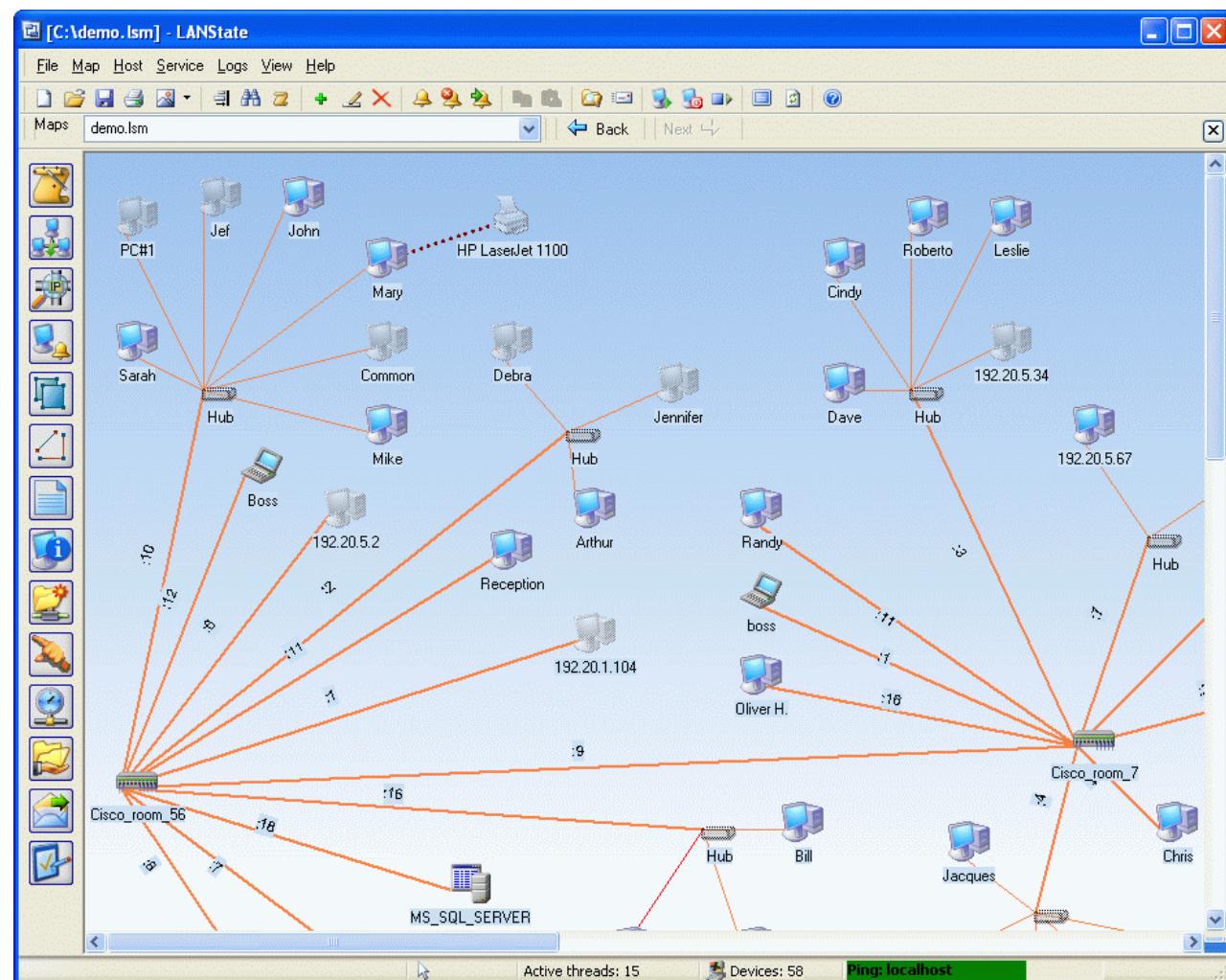
Profesionalna in druga orodja

- Niksun forenzična orodja <http://www.niksun.com/sandstorm.php>: netintercept

Profesionalna in druga orodja

- protokoli za upravljanje z omrežji: snmp, rmon, ...

Protokol SNMP

- snmp v2 in v3
- nepovezavni način prenosa podatkov: UDP
- dve vrsti ukazov:
 - prenos podatkov na zahtevo in
 - prenos ob dogodku
- podatki o stanju omrežja se hranijo v MDB in v dnevniških zapisih
- *Izziv: poiščite orodja za preiskovanje omrežja s protokolom snmp in preiščite svojo okolico.*

Vse je v številkah

- www.fri.uni-lj.si = 212.235.188.25
- storitev DNS preslikuje med črkovnim nizom in številko
 - namesto DNS storitve lahko uporabimo preslikovalno tabelo v datoteki /etc/hosts
- strežnik DNS storitve sprašuje druge strežnike DNS, če česa ne ve
 - datoteka /etc/namedb/named.root
- orodji *dig* in *nslookup*

Strežnik DNS

- datoteka /etc/namedb/named.root (izvleček):

```
; formerly NS.INTERNIC.NET
;
.; 3600000 IN NS A.ROOT-SERVERS.NET.
A.ROOT-SERVERS.NET. 3600000 A 198.41.0.4
A.ROOT-SERVERS.NET. 3600000 AAAA 2001:503:BA3E::2:30
;
; FORMERLY NS1.ISI.EDU
;
.; 3600000 NS B.ROOT-SERVERS.NET.
B.ROOT-SERVERS.NET. 3600000 A 192.228.79.201
;
; FORMERLY C.PSI.NET
;
.; 3600000 NS C.ROOT-SERVERS.NET.
C.ROOT-SERVERS.NET. 3600000 A 192.33.4.12
;
; FORMERLY TERP.UMD.EDU
;
.; 3600000 NS D.ROOT-SERVERS.NET.
D.ROOT-SERVERS.NET. 3600000 A 128.8.10.90
D.ROOT-SERVERS.NET. 3600000 AAAA 2001:500:2D::D
;
; FORMERLY NS.NASA.GOV
;
.; 3600000 NS E.ROOT-SERVERS.NET.
E.ROOT-SERVERS.NET. 3600000 A 192.203.230.10
;
; FORMERLY NS.ISC.ORG
```

Strežnik DNS

- Izziv: poiščite z ustreznim orodjem svoj strežnik DNS storitve in preglejte, kaj vse hrani.
- Izziv: s kolegi se dogovorite in vzpostavite ločeno omrežje tako, da si postavite svoje korenske strežnike.
- Izziv: recimo, da smo zajeli naslednji paket na omrežju:
09:13:01.839003 IP (tos 0x10, ttl 64, id 13571,
offset 0, flags [DF], proto TCP (6), length 180)
www.brodnik.org.ssh >
AndyMac.gotska.brodnik.org.53945: Flags [P.], cksum
0xf181 (correct), seq 1108696419:1108696547, ack
2653946897, win 1040, options [nop,nop,TS val
2247733168 ecr 1042469077], length 128
komentirajte vsebino in kdo komu pošilja.

Vse je v številkah

- DNS storitev uporablja vrata številka 53
- nimamo storitve, ki bi preslikovala med imenom DNS in 53
 - imamo preslikovalno tabelo v datoteki /etc/services
- sistem poveže aplikacijo s procesom (programom) ob zagonu

Imena aplikacij

```
#  
# Network services, Internet style  
#  
# WELL KNOWN PORT NUMBERS  
#  
rtmp          1/ddp      #Routing Table Maintenance  
Protocol  
tcpmux        1/udp      # TCP Port Service  
Multiplexer  
tcpmux        1/tcp      # TCP Port Service  
Multiplexer  
  
domain        53/tcp     ... #Domain Name Server  
domain        53/udp     #Domain Name Server  
imap          143/tcp    imap2 imap4 #Interim Mail  
Access Protocol v2  
imap          143/udp    imap2 imap4 #Interim Mail  
Access Protocol v2  
imaps         993/tcp    # imap4 protocol over TLS/SSL  
imaps         993/udp  
...
```

Imena aplikacij

- `sockstat`

```
Andy@svarun:~[128] %> sockstat
USER      COMMAND     PID   FD PROTO  LOCAL ADDRESS          FOREIGN
ADDRESS
....      imap        97205  0  stream -> ?? 
dovecot   imap-login  97204  3  stream -> ?? 
dovecot   imap-login  97204  4  tcp4    *:143           *:*
dovecot   imap-login  97204  5  tcp4    *:993           *:*
dovecot   imap-login  97204  11 stream -> /var/run/dovecot/login/default
bind      named       1750   513 udp4   127.0.0.1:53      *:*
bind      named       1750   514 udp4   10.0.0.1:53      *:*
root      syslogd    1649   4  dgram   /var/run/log
root      syslogd    1649   5  dgram   /var/run/logpriv
...
...
```

Imena aplikacij

- *Izziv:* kako se v resnici imenuje DNS storitev v omenjeni tabeli?
- *Izziv:* dodajte/spremenite kakšen vnos v omenjeni tabeli. Ali se kaj spremeni pri sockstat, netstat, tcpdump?
- *Izziv:* kako operacijski sistem poveže aplikacijo z vrati za storitev? Kako se to naredi na Windows, na FreeBSD in kako na Linux?

Imena protokolov

- izvleček:

ip	0	IP	# internet protocol,
	pseudo	protocol number	
icmp	1	ICMP	# internet control
	message	protocol	
igmp	2	IGMP	# internet group
	management	protocol	
gpp	3	GGP	# gateway-gateway
	protocol		
tcp	6	TCP	# transmission control
	protocol		
udp	17	UDP	# user datagram protocol
ddp	37	DDP	# Datagram Delivery
	Protocol		
ipv6	41	IPV6	# ipv6
mobile	55	MOBILE	# IP Mobility
ipv6-icmp	58	IPV6-ICMP	icmp6 # ICMP
for IPv6			
etherip	97	ETHERIP	# Ethernet-within-IP
	Encapsulation		

Imena ...

- Izziv: kateri protokol ima številko 50 in za kaj se uporablja?
- Izziv: Kakšni so formati vseh treh etc datotek – hosts, protocols, services?
- Izziv: kaj je to cifs / smb? V kateri datoteki bi iskali njegovo definicijo?

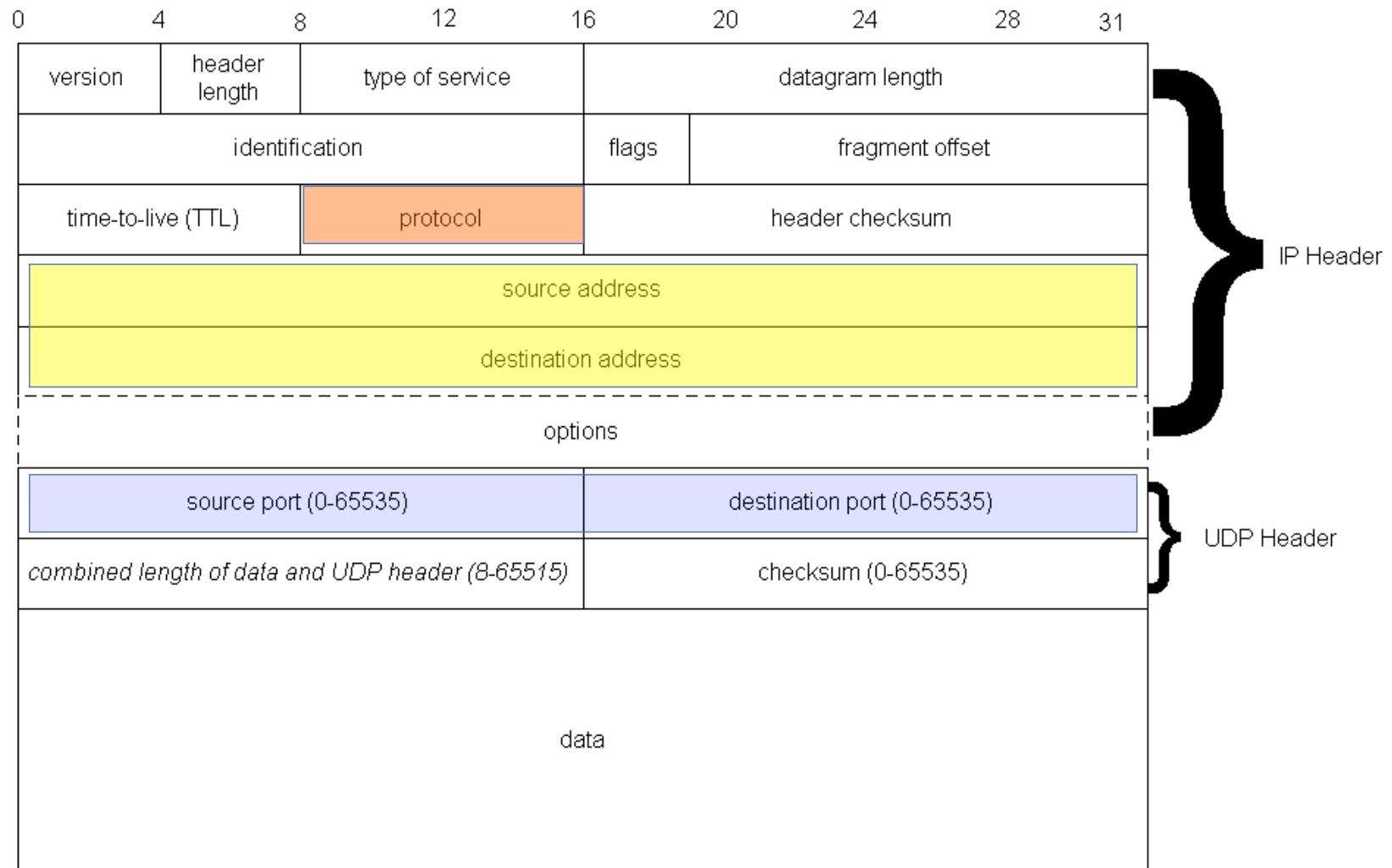
In od kje pridejo številke

- svetovni dogovor o številkah
- številke hrani in oglaša IANA – *The Internet Assigned Numbers Authority*, www.iana.org
 - korenski DNS strežniki: www.iana.org/domains/root/db/arpa.html
 - vrata: www.iana.org/assignments/port-numbers
 - protokoli: www.iana.org/protocols/
- *Izziv:* napišite program, ki tvori samodejno datoteko services iz podatkov na IANA strežniku
- *Izziv:* kakšni podatki so na [www.iana.org/domains/root/db/si.html?](http://www.iana.org/domains/root/db/si.html)

Iščemo naprej

- do sedaj razumemo:
 - kaj je IP naslov in kako se preslikuje z imenom (FQN – *fully qualified name*) (*hosts, DNS*)
 - kaj je ime protokola, ki ga uporabljamo (*protocols*)
 - kaj je storitev, ki jo želimo na oddaljenem računalniku in kako se imenuje (*services*)
 - katera aplikacija ponuja določeno storitev (*sockstat, netstat*)

Iščemo naprej

Iščemo naprej

- In kdo je dejanski ponudnik storitve?
- ponudnika poznamo po IP naslovu, oziroma iz njega izhajajočem FQN
 - lahko tudi neposredno na aplikacijski plasti

Storitev WHOIS

- storitev

nicname

43/tcp

whois

nicname

43/udp

whois

- potrebujemo strežnik storitve whois

- whois.iana.org, whois.arnes.si

- orodja telnet, whois

Storitev WHOIS

```
Andy@svarun:~[171] %> whois fri.uni-lj.si
% This is ARNES whois database
% Rights restricted by copyright.
% See http://www.arnes.si/domene/whois-legal.html
% The WHOIS service offered by Arnes, .si Registry, is
% provided for information purposes only. It allows persons
% to check whether a specific domain name is still available
% or not and to obtain information related to the registration
% records of existing domain names.
%
% This WHOIS service accepts and displays only ASCII characters.
%
% Arnes cannot be held liable should the stored information
% prove to be wrong, incomplete or inaccurate in any sense.
%
% By submitting a query you agree not to use the information
% made available to:
%   o Allow, enable or otherwise support the transmission
%     of unsolicited, commercial advertising or other solicitations
%     whether via email or otherwise;
%   o Target advertising in any possible way;
%   o Cause nuisance in any possible way to the registrants
%     by sending (whether by automated, electronic processes
%     capable of enabling high volumes or other possible
%     means) messages to them;
%   o copy, extract and/or publish contents of the WHOIS database.
%
% No entries found for the selected source(s).
```

Storitev WHOIS

```
Andy@svarun:~[172]%> whois uni-lj.si
...
domain:          uni-lj.si
registrar:      Arnes
registrar-url:  http://www.arnes.si/storitve/splet-posta-
                 strezniki/registracija-si-domene.html
nameserver:     dns1.uni-lj.si (193.2.1.90,2001:1470:8000::90)
nameserver:     dns2.uni-lj.si (193.2.1.89,2001:1470:8000::89)
nameserver:     dns3.uni-lj.si (193.2.1.94,2001:1470:8000::94)
registrant:    G39085
status:         ok
created:        1992-11-23
expire:         2015-06-06
source:         ARNES

Domain holder:
NOT DISCLOSED

Tech:
NOT DISCLOSED

%%%%%%%%%%%%%
% For more information, please visit http://www.registry.si/whois.html
%%%%%%%%%%%%%
```

Storitev WHOIS

```
Andy@svarun:~[173] %> whois ul.si
```

...

```
domain:          ul.si
registrar:      Arnes
registrar-url:  http://www.arnes.si/storitve/splet-posta-
                 strezniki/registracija-si-domene.html
nameserver:     dns1.uni-lj.si (193.2.1.90,2001:1470:8000::90)
nameserver:     dns2.uni-lj.si (193.2.1.89,2001:1470:8000::89)
nameserver:     dns3.uni-lj.si (193.2.1.94,2001:1470:8000::94)
registrant:    G39085
status:         ok
created:        2010-10-20
expire:         2015-10-20
source:         ARNES
```

Domain holder:
NOT DISCLOSED

Tech:
NOT DISCLOSED

```
%%%%%%%%%%%%%%%%
% For more information, please visit http://www.registry.si/whois.html
%%%%%%%%%%%%%%%
```

Storitev WHOIS

DOMAIN	
name	uni-lj.si
registrar	Arnes
registrar-url	http://www.arnes.si/storitve/splet-posta-strezniki/registracija-si-domene.html
nameserver:	dns1.uni-lj.si 193.2.1.90 2001:1470:8000::90
nameserver:	dns2.uni-lj.si 193.2.1.89 2001:1470:8000::89
nameserver:	dns3.uni-lj.si 193.2.1.94 2001:1470:8000::94
status:	ok
created:	1992 - 11 - 23
expire:	2015 - 06 - 06
expires in:	53 days
source:	ARNES

Storitev WHOIS

DOMAIN HOLDER	
organization	Univerza v Ljubljani
nic-hdl	G39085
email	rektorat@uni-lj.si
telefon	+386.12418500
fax	+386.12518650
address	Kongresni trg 12
address	SI
source	ARNES

Storitev WHOIS

TECH	
nic-hdl	O167923
email	anton.jagodic@uni-lj.si
address	SI
source	ARNES

Storitev WHOIS

- *Izziv:* iskanje podatkov o domeni gov.si ne bo težko. Kaj pa o kakšni drugi, tuji domeni?
- *Izziv:* google.si ne bo težko, kaj pa google.com?
- *Izziv:* rkc.si – človek si ne bi mislil.
- *Izziv:* našli smo naslednje pakete, ki jih komentirajte upoštevaje vire informacij, ki smo jih spoznali danes:

```
14:59:26.608728 IP xx.domain.netbcn.net.52497 >
  valh4.lell.net.ssh: . ack 540 win 16554
14:59:26.610602 IP resolver.lell.net.domain >
  valh4.lell.net.24151: 4278 1/0/0 (73)
14:59:26.611262 IP valh4.lell.net.38527 >
  resolver.lell.net.domain: 26364+ PTR?
  244.207.104.10.in-addr.arpa. (45)
```